

Félag náms- og starfsráðgjafa
Kennarahúsinu v/ Laufásveg
101 Reykjavík

Nefndasvið Alþingis
Félagsmálanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 24. mars 2006

Umsögn um þingskjal 67 – 67. mál á 132. löggjafarþingi 2005-2006

Þingsályktunartillaga um mat á framtíðarhorfum og mannaflapörf í atvinnugreinum

Félag náms- og starfsráðgjafa (FNS) fagnar þingsályktunartillögu um mat á framtíðarhorfum og mannaflapörf í atvinnugreinum. Félagið telur málið brýnt. Aðgengi að upplýsingum um þróun vinnumarkaðar og framtíðarhorfur samhliða upplýsingum um framboð menntunar er einn af grunnþáttunum í náms- og starfsvali einstaklinga og er nauðsynlegur þáttur í náms- og starfsráðgjöf. Með reglubundinni könnun á mannaflapörf og framtíðarhorfum í atvinnugreinum væri verið að leggja grunn að upplýsinganeti sem að bæði námsmenn og almenningur gætu nýtt sér varðandi þróun starfsferils þeirra. Þetta verkefni myndi vera stefnumótandi fyrir náms- og starfsráðgjöf á Íslandi og renna styrkari stoðum undir hana. Hér myndi skapast brú annars vegar á milli náms á framhaldsskólastigi, iðnmenntunar og starfsmenntunar og hinsvegar háskólanáms. Félag náms- og starfsráðgjafa vill koma á framfæri eftirfarandi :

Almennt álit

Íslenskt þjóðfélag og atvinnulíf hefur tekið miklum breytingum undanfarna áratugi sem hefur leitt til fjölbreytni í atvinnulífi og auknum tækifærum til sérhæfingar í námi og starfi. FNS er sammála flutningsmönnum þingsályktunartillögunnar að það hefði mikið gildi fyrir atvinnulífið og skipulega uppbyggingu menntakerfisins að hafa heildarsýn yfir framtíðarhorfur og mannaflapörf í einstökum atvinnugreinum.

Starf náms- og starfsráðgjafa felst meðal annars í því að víkka sjóndeildarhring nemenda og annarra er til hans leita með tilliti til náms og starfs þannig að þeir öðlist færni í að leita upplýsinga um nám og störf og þjálfist í að taka upplýstar ákvarðanir um framtíð sína sem byggjast á persónulegri sýn þeirra, áhugasviðum, gildum og viðhorfum. Líta má á náms- og starfsval sem ákveðið ferli þar sem einstaklingurinn metur sjálfsþekkingu sína (áhugasvið, starfsgildi og viðhorf), hefur aðgang að náms- og starfsupplýsingum, leitar og notfærir sér þær í tengslum við markmið sín, metur þá kosti sem honum stendur til boða og tekur síðan ákvörðun. Hér gegna upplýsingar lykilhlutverki. Þetta verkefni myndi ekki aðeins koma til móts við þarfir námsmanna og almennings vegna upplýsinga um vinnumarkaðinn og atvinnumöguleika heldur og náms- og starfsráðgjafa. Skortur hefur verið á að greiðum aðgangi að upplýsingum um nám og vinnumarkaðinn en það eru einmitt m.a. á slíkum upplýsingum sem ákvarðanir um náms- og starfsval byggjast¹. Það hefur lengi verið mat náms- og starfsráðgjafa að upplýsingar um þróun vinnumarkaðarins og heildarsýn á færnikröfur starfa á Íslandi myndi efla náms- og starfsráðgjöf til muna. Með framgangi þessarar þingsályktunartillögu væri verið að leggja mikilvægt lóð á vogarskálar upplýsingamiðlunar um nám og störf, þar sem fram koma tengsl menntunar (þekkingar), starfa og færni.

Athugasemdir við greinagerð

Alþjóðavæðing, tækniþróun og breytingar bæði í atvinnulífi og samfélagi hefur kallað á endurskipulagningu á hugtakinu sí- og endurmenntun og upplýsingalæsi. Hér er um að ræða ákveðna framtíðarsýn sem nauðsynlegt er að veita ungu fólki aðgangi að. Aðgangur að upplýsingum, færni til að lesa úr upplýsingum og stjórna náms- og starfsferli sínum gerir það að verkum að ákvarðanir einstaklings verða raunverulegri ef svo má að orði komast en ekki byggðar á skammtímalausnum eða tilfinningu. Hægt væri að álykta að upplýsinganet um framtíðarhorfur atvinnugreina og mannaflapörf myndi gera stefnumörkun í mennta- og félagsmálum markvissari þar sem tekið væri tillit til margra breyta. Mikilvægt væri að koma á skilvirku samstarfi á milli atvinnulífsins og mennta- og félagsmálayfirvalda. Það er mat Félags náms- og starfsráðgjafa að með sameiginlegri sýn, skilningi og aðgerðum þessara aðila

¹ Samtök iðndarins (SI) hafa haldið úti vefsetrinu www.idan.is. Þar er að finna lýsingar á námi og störfum í mörgum atvinnugreinum, með áherslu á iðn- og tæknimenntun auk þess sem að notendur hafa getað sent inn fyrirspurnir til námsráðgjafa. Vefurinn er einstakur og til mikillar fyrirmyndar. Vert er að skoða, í samstarfi við SI, framþróun hans.

myndi slíkt upplýsinganet verða að veruleika. Ávinningurinn væri væntanlega aukin þekking á þróun atvinnumarkaðar á Íslandi, sýnileg tengsl menntunar, færni og starfa, öflugri náms- og starfsráðgjöf og aukin samkeppnishæfni þjóðfélagsins.

Í greinargerðinni er vakin athygli á þeim skýrslum sem að OECD hefur samið varðandi eflingu um náms- og starfsráðgjafar² og samvinnu stjórnvalda og atvinnulífs varðandi uppbyggingu og viðhald starfsupplýsinga. FNS telur að margt megi af þessum skýrslum læra og þær séu góður leiðarvísir varðandi leiðir í framtíðarstefnumótun í náms- og starfsráðgjöf og þar með uppbyggingu upplýsinganets um nám og störf. Hægt er að nýta upplýsingar um árangursrík verkefni (best practices) er tengjast náms- og starfsráðgjöf og uppbyggingu upplýsinganeta um nám og störf.

Félag náms- og starfsráðgjafa þakkar fyrir það tækifæri sem gefst til að láta í té umsögn um þingsályktunartillöguna og býður fram fagþekkingu sína og reynslu ef þess verður óskað.

Virðingarfyllst,

Jónína Kárdal, formaður

Félag náms- og starfsráðgjafa

² Career Guidance Policy Review -
http://www.oecd.org/document/20/0,2340,en_2649_34511_32474452_1_1_1_1,00.html

Career Guidance. A Handbook for Policy Makers (2004) <http://www.oecd.org/dataoecd/53/53/34060761.pdf>

Career Guidance and Public Policy. Bridging the Gap (2004)
<http://www.oecd.org/dataoecd/33/45/34050171.pdf>